

11

Na podlagi 19. člena Statuta Mestne občine Nova Gorica (Uradni list RS, št. 13/12 in 18/17) je Mestni svet Mestne občine Nova Gorica na seji dne _____ sprejel naslednji

SKLEP

1.

Mestni svet Mestne občine Nova Gorica se je seznanil s »Predlogom koncepta za kandidaturo Nova Gorica 2025 Evropska prestolnica kulture GO! 2025, december 2017«, ki ga je izdelal Kulturni dom Nova Gorica.

2.

Mestni svet Mestne občine Nova Gorica soglaša, da se začne postopek in aktivnosti, ki so potrebne za kandidaturo mesta Nova Gorica za pridobitev naziva Evropska prestolnica kulture 2025.

3.

Ta sklep začne veljati takoj.

Številka: 610-36/2017-
Nova Gorica,

Matej Arčon
ŽUPAN

Številka: 610-36/2017-7
Nova Gorica, 15. januarja 2018

O B R A Z L O Ž I T E V

Mestna občina Nova Gorica namerava kandidirati za pridobitev naziva Evropska prestolnica kulture 2025 in je že pričela s pripravami za kandidaturo. V ta namen je Kulturnemu domu Nova Gorica naložila, da z delovno skupino pripravi kandidacijski dokument za EPK 2025 – predlog koncepta. Kulturni dom Nova Gorica je tako dne 14.12.2017 predložil predlog koncepta za kandidaturo Nova Gorica 2025 Evropska prestolnica kulture GO! 2025 (v nadaljnjem besedilu: predlog koncepta). Predlog koncepta posredujemo v seznanitev Mestnemu svetu Mestne občine Nova Gorica. V nadaljevanju podajamo osnovne informacije o projektu, podrobneje pa je projekt predstavljen v prilogi.

Predlog za kandidaturo

Evropska prestolnica kulture (v nadaljnjem besedilu: EPK) je najbolj razpoznaven projekt Evropske unije, ki ima tudi najboljše začrtano prihodnost, saj so države bodočih prestolnic določene kar do leta 2033, aktualna finančna perspektiva pa sega do leta 2020. Leta 2025 bo spet na vrsti Slovenija, v paru z izbranim nemških mestom.

EPK je naziv, ki ga za dobo enega koledarskega leta nosi eno ali več mest v Evropski uniji, ki sodelujejo v projektu EPK. Akcijo EPK je sprejel Svet Evropske unije 13. junija 1985. Namen ideje določitve letne prestolnice kulture je zblížati evropske države in narode s poudarjanjem bogastva in raznolikosti evropskih kultur ter ozaveščanjem o skupni zgodovini in vrednotah.

Do vključno leta 2004 so bila mesta izbrana soglasno na medvladni ravni, Evropska komisija pa je zagotovila sofinanciranje. 25. maja 1999 sta Evropski parlament in Svet postopek spremenila. Od leta 2005 do 2012 so mesta, primerna za ta naziv, po določenem kandidacijskem postopku vodile države članice, praviloma na predlog ekspertnih komisij, ki so jih izbrale vlade oziroma pristojna ministrstva, v Sloveniji Ministrstvo za kulturo. Odločitev države je bila po potrditvi v parlamentu posredovana v Bruselj, kjer je postopek nominacije izpeljala mednarodna ekspertna komisija in na njen predlog so dokončno odločitev potrjevala telesa Evropske unije. Po letu 2013 EPK za vsako leto imenuje Svet Evropske unije na priporočilo Evropske komisije, ta pa upošteva poglede žirije, sestavljene iz sedmih uglednih neodvisnih izvedencev za področje kulture. Mednarodna skupina strokovnjakov za kulturo, odgovorna za ocenjevanje predlogov mest za naziv v skladu z merili, ki jih določi Evropska unija, vsako leto izbere dve prestolnici, pri čemer so do naziva upravičena le mesta v državah članicah Evropske unije. Od leta 2021 in nato vsaka tri leta bo izbrana še tretja prestolnica kulture iz mest v državah kandidatkah ali potencialnih kandidatkah za članstvo v Evropski uniji (za leto 2021 je to Novi Sad v Srbiji) ali v državah, ki so del Evropskega gospodarskega prostora (EEA) (npr. Stavanger na Norveškem).

Študija iz leta 2004, ki je bila izvedena za Evropsko komisijo, imenovana tudi »Palmerjevo poročilo«, je pokazala, da je izbira EPK služila kot katalizator kulturnega razvoja in preobrazbe mest. Tako se pri določanju izbranih mestih upošteva tudi koristen socialno-ekonomski razvoj in vpliv na izbrano mesto.

Naziv EPK velja za najbolj prepoznavno »blagovno znamko« Evropske unije in je tudi najbolj cenjen med mesti, ki se zanj potegujejo v predvidenih državah, ki so izbrane že do leta 2033. Doslej ga ima več kot 50 evropskih mest, ki so povezana tudi v mrežo EPK in na različne načine sodelujejo med seboj. Poleg enoletne prestolnice evropske kulture prinaša naziv EPK tudi številne trajnostne učinke.

Priprava projekta EPK je lahko priložnost za mesto, da ustvari znatne kulturne, družbene in gospodarske koristi in lahko pripeva k spodbujanju urbane prenovе, spreminjanju podobe mesta in povečanju njegove prepoznavnosti in profila na mednarodni ravni.

Odločitev, kako se lotiti načrtovanja, priprave, izvedbe in nadaljnjih korakov uresničitve tega kompleksnega projekta, je prepuščena mestu, ki se odloči za kandidaturu in jo zastavi skladno s svojimi strateškimi usmeritvami, razvojnimi programi in referenčnimi cilji ter soglasno s pobudami, hotenji, željami meščank in meščanov, upošteva interese drugih skupnosti in prebivalstva na območju, ki ga zajema in želi privabiti in vključiti v dejavnosti, da bi skupno udeležili ambicije v smeri vzdržnega in celovitega teritorialnega razvoja regije.

Projekt EPK izpostavlja kulturno zanimiva, dejavna, ambiciozna mesta, ki si tako za leto dni pridobijo enega najbolj prestižnih nazivov Evropske unije; doslej si ga deli okrog 50 evropskih mest, do leta 2025 jih bo že okoli 70. To je velika priložnost za okolje, ki se je namenilo razvoj zasnovati na kulturi in z njo ter ob njej ugodno vplivati tudi na druge segmente: gospodarstvo, izobraževanje, znanost in raziskovanje, okolje in prostor, družbeno klimo in socialno vključenost, enakovredno zastopanost meščank in meščanov na raznih področjih delovanja, medgeneracijski dialog, povezanost mestnih okolij. Spodbuja želje, hotenja in ambicije ljudi, da skupaj vzpostavijo platformo mesta kot entitete povezovanja različnih idej, konceptov in interesov ter sodelovanje na opredeljenih nivojih.

Nova Gorica ima idealna izhodišča za naziv EPK 2025. Mejno mesto, najbolj 'evropsko' po svoji legi, je v povezavi z Gorico tudi naravno središče regije, s primestji pa se razteza v Julijce, v Vipavsko dolino in na Kras. Takšne EPK doslej še ni bilo. Naziv EPK odpira nove dimenzije delovanja lokalnega, regionalnega, nacionalnega in mednarodnega pomena in številne možnosti sodelovanja na vseh ravneh. Na tem vsebinsko in finančno temelji eden večjih evropskih kulturnih projektov, ki ima toliko večji odmev na nacionalnem in lokalnem nivoju in je izjemnega pomena za celotno regijo.

V vsakem primeru je naziv EPK pridobitev za mesto. Obogati kakovost življenja, vzpostavi nove povezave, privabi izstopajoče kreativne ustvarjalce in institucije, ki skupaj z dodatno spodbujenimi obstoječimi ustvarjalnimi jedri postavljajo in uresničujejo razvojne cilje. Vsebinski premislek v času priprav izpostavi urbanistične in infrastrukturne načrte, spodbudi obnovo arhitekturne dediščine in revitalizira ali kompleksno opredeli različne četrti, zgradi nove objekte, preuredi institucije, spodbudi organizacije, poveže mestne predele in jih predela z dejavnostmi, ki identificirajo karakter mesta in povezujejo njegove različne identitete v skupno in skupinsko entiteto. Ob novih programih, ki jih pripravljajo ljudje za ljudi in rastejo iz okolja, se bogatijo tudi utečeni, tradicionalni programi in v novih okvirjih preraščajo v dimenzije, ki jih zastavlja EPK.

Kandidatura Nove Gorice za EPK 2025 ima dobre pogoje in razloge za uspeh. Nova Gorica je mejno mesto, razdeljeno mesto, mesto (vsaj) dveh kultur in jezikov, mesto srečanja dveh najpomembnejših evropotvornih skupnosti, slovanske in italijanske, mesto prijateljstva in vojne, mesto miru, povezano mesto, mesto sodelovanja in prehajanja, mesto, ki je nastalo po 2. svetovni vojni, in zgodovinsko mesto, središče regije, univerzitetno mesto, znanilka Primorja, Krasa in Alp. Doslej EPK še ni bilo mesto v Alpah kot osrednjem evropskem pogorju.

Nova Gorica 2025 – Evropska prestolnica kulture presega tisto, kar omejeno razumemo kot kultura ali umetnost. Je celostni projekt, ki ima preko kulture namen pritegniti vse potenciale obmejnih mest in jih prvič v zgodovini povezati v turistično, gospodarsko, izobraževalno in infrastrukturno enoto, katere namen je izboljšanje kvalitete življenja, povečanje gospodarskega razvoja in investicij, krepitev inovacij, visokošolskega izobraževanja in pritegnitev mlajših in visoko izobraženih novih prebivalcev.

Predvidena časovnica poteka:

2017:

- imenovanje delovne skupine in priprava idejne zasnove za kandidaturo EPK,
- oddana predstavitev in prvi predlog koncepta kandidature EPK.

2018:

- o predlogu koncepta razpravlja mestni svet, ki naj ga potrdi,
- sodelovanje z vsemi umetniškimi, kulturnimi institucijami, nevladnimi organizacijami in organizacijami na območju Mestne občine Nova Gorica in v zajeti geografski regiji – objavi se javni poziv, ki omogoča vsem, da prijavijo svoje ideje,
- potekajo individualni pogovori z direktorji ali predstavniki javnih zavodov iz področja kulture in strokovnjaki iz posameznih področij, ki bodo eni glavnih nosilcev dogajanja EPK,
- aktivnosti namenjene informiranju politikov in odločevalcev na nacionalni in evropski ravni o strateškem pomenu projekta EPK za razvoj našega prostora,
- sosednja Gorica imenuje svojo delovno skupino, ki začne z delovanjem na italijanski strani,
- izdelava konkretnih vsebin, podrobnejše definiranje programov in projektov sodelovanja,
- odločitev o investicijah za EPK 2025,
- do konca leta strokovna ekipa odda razdelan koncept, ki vključuje konkretne vsebine, programe in projekte sodelovanja.

2019:

- določitev finančnega okvira z opisom terminskega načrta (Mestna občina Nova Gorica in partnerske občine),
- zbiranje potrebnih materialov in dokončanje priprave dokumentacije,
- zaključek predloga kandidature s celotno dokumentacijo,
- predviden začetek javnega postopka za izbor EPK 2025.

2019/2020:

- oddaja prijave na razpis.

Opis postopka in potek izbora

Formalna javna procedura se prične približno 6 let pred pričetkom EPK. Mesta morajo nato v desetih mesecih predložiti ponudbe. Izkušnje kažejo, da so najbolj uspešna mesta, ki so pričele s pripravami na kandidaturo 2 do 3 leta pred javnim razpisom / pozivom.

EPK je zelo kompleksna aktivnost, prav tako je svojevrstno tekmovanje med mesti. Nekaj razlogov za dolgoročno razvojno obdobje:

- merila zahtevajo, da ima mesto delujočo kulturno strategijo, ki je povezana z razvojno strategijo mesta; priprava in začetek izvajanja takšnih strategij traja nekaj časa,
- pomembno je sodelovanje s prebivalci in prebivalkami mesta in teritorija Mestne občine Nova Gorica: vključevanje šol, univerze oziroma univerz, mladinskih klubov, organizacij civilne družbe, vladnih institucij in nevladnih organizacij itd. ter povezovanje z drugimi kulturnimi operaterji (uporaba obeh principov, od spodaj navzgor (bottom-up) in od zgoraj navzdol (top-down)),
- potrebno je angažirati zasebni sektor, tako v kulturnih in ustvarjalnih industrijah kot v (naj)širšem gospodarskem sektorju, proizvodnem in storitvenem,

- vzpostaviti je treba povezave z drugimi mesti, ki so bila EPK, z mesti, ki kandidirajo v drugih državah in bi lahko bili partnerji (leta 2025 bo nominirano po eno mesto iz Slovenije in Nemčije),
- povezati se je treba z drugimi mesti, s katerimi sodelujemo, smo sodelovali oziroma bi ali bomo sodelovali, denimo pobratena mesta itd.,
- mesta - kandidati se učijo od drugih EPK,
- angažirati je treba ekipo, ki bo pripravila kandidaturo,
- mesto mora dobiti zagon, da se povežejo razni deležniki, ki so ključni za uspešno EPK,
- v tem času je treba sprejeti investicijski načrt, pripraviti ustrezno dokumentacijo in postaviti načrtovano infrastrukturo do leta 2025.

Izbor poteka dvo-stopenjsko:

1. najprej evropska ekspertna komisija skliče predstavitev vseh prispelih in popolnih kandidatur in med njimi izbere najboljše, ki jim naloži podrobnejšo razdelavo določenih segmentov prijave, morda zahteva kakšno dopolnitev in posreduje vprašalnik, na katerega je treba odgovoriti.
2. na temeljitem zaslšanju se izbere mesto, ki se ga nominira za EPK.

V letih priprav in kandidature je zaželeno, da mesto - kandidat okrepljeno deluje na prioriteth področjih v prijavi, zato je dobro, če se zlagoma zvišujejo sredstva za kulturo, pridobivajo dodatna sredstva na evropskih in drugih mednarodnih razpisih, vzpostavljajo sodelovanja z drugimi mesti, tako na nacionalnem in čezmejnem kot internacionalnem nivoju.

Mestnemu svetu Mestne občine Nova Gorica predlagamo, da obravnava predloženo gradivo ter sprejme predlagani sklep.

Pripravila:
mag. Marinka Saksida
vodja oddelka

Matej Arčon
ŽUPAN

PRILOGA:

- Predlog koncepta za kandidaturo Nova Gorica 2025 Evropska prestolnica kulture GO! 2025, december 2017